

SPREKEN MET GOD

FRANCISCO FERNÁNDEZ-CARVAJAL

SPREKEN MET GOD

Meditaties voor iedere dag van het jaar

Deel 2

VEERTIGDAGENTIJD
EN GOEDE WEEK

Fernández Carvajal, Francisco

Spreken met God : meditaties voor iedere dag van het jaar
/ Francisco Fernández Carvajal ; [bew. en vert. uit het
Spaans door Stichting De Boog]. - Utrecht : De Boog
Dl. 2: Veertigdagentijd en Goede Week
Vert. van: Hablar con Dios.
Madrid : Palabra, 1986-1987. Met reg.
ISBN 90-6257-102-6
NUGI 635
Trefw.: geloofsleven / meditaties (R.K.).
Met registers

Met kerkelijke goedkeuring

10 delen ISBN 90-6257-100-X
© Rialp S.A., Madrid, 1992
Nederlandse uitgave
© Stichting De Boog, Utrecht, 1995
Herenstraat 41, 3512 KB Utrecht

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Aswoensdag

INHOUD

VEERTIGDAGENTIJD

Aswoensdag

1. Bekering en boete 9

Donderdag na Aswoensdag

2. Het kruis van elke dag 14

Vrijdag na Aswoensdag

3. Een tijd van boetvaardigheid 19

Zaterdag na Aswoensdag

4. Redden wat verloren was 24

Eerste zondag van de veertigdagentijd

5. Jezus wordt bekoord 30

Eerste week. Maandag

6. De duivel en zijn werkzaamheid 35

Eerste week. Dinsdag

7. De hulp van onze engelbewaarders 40

Eerste week. Woensdag

8. Onze zonden belijden 45

Eerste week. Donderdag

9. Smeekgebed 50

Eerste week. Vrijdag	
10. Vasten: tijd van boetedoening	55
Eerste week. Zaterdag	
11. Geroepen tot heiligheid	60
Tweede zondag van de veertigdagentijd.	
12. Van Tabor naar Calvariï	66
Tweede week. Maandag	
13. Het geweten: het licht van de ziel	71
Tweede week. Dinsdag	
14. Nederigheid en dienstvaardigheid	76
Tweede week. Woensdag	
15. De beker van de Heer drinken	82
Tweede week. Donderdag	
16. Onthechting	87
Tweede week. Vrijdag	
17. De zonde verafschuwen	93
Tweede week. Zaterdag	
18. Wij zijn allen verloren zonen	98
Derde zondag van de veertigdagentijd	
19. De betekenis van versterving	104
Derde week. Maandag	
20. Gesteldheid voor de ontmoeting met Jezus	109
Derde week. Dinsdag	
21. Vergeven en vergeten	114
Derde week. Woensdag	
22. Deugden en geestelijke groei	120
Derde week. Donderdag	
23. Oprechtheid en waarachtigheid	125
Derde week. Vrijdag	
24. De liefde van God	130

INHOUD

Derde week. Zaterdag	
25. De farizeer en de tollenaar	135
Vierde zondag van de veertigdagentijd	
26. De vreugde van het Kruis.	141
Vierde week. Maandag	
27. Het persoonlijk gebed	146
Vierde week. Dinsdag	
28. Geduld in de strijd tegen onze tekortkomingen	151
Vierde week. Woensdag	
29. Eenheid van leven	156
Vierde week. Donderdag	
30. De Mis en onze overgave	162
Vierde week. Vrijdag	
31. Christus herkennen in zieken en ziekte	167
Vierde week. Zaterdag	
32. De leer van Christus bekend maken	172
Vijfde zondag van de veertigdagentijd	
33. Een roep om gerechtigheid	178
Vijfde week. Maandag	
34. Ga en zondig niet meer	183
Vijfde week. Dinsdag	
35. Christus aanschouwen. Vroomheid	189
Vijfde week. Woensdag	
36. Mede-Verlossers met Christus	194
Vijfde week. Donderdag	
37. Christus' lijden overwegen	199
Vijfde week. Vrijdag	
38. De doodsangst in de Hof van Olijven	204
Vijfde week. Zaterdag	
39. De gevangenneming van Jezus	209

GOEDE WEEK

Palmzondag	
40. De triomftocht in Jeruzalem	215
Maandag in de Goede Week	
41. Petrus verloochent de Heer	220
Dinsdag in de Goede Week	
42. Voor Pilatus: Christus Koning	225
Woensdag in de Goede Week	
43. De weg naar Calvariï	231
Witte Donderdag	
44. Het laatste avondmaal	236
Goede Vrijdag	
45. Jezus sterft aan het Kruis	241
Paaszaterdag	
46. Jezus wordt in het graf gelegd	247
CITATENREGISTER	259
TREFWOORDENREGISTER	262

ASWOENSDAG

1. BEKERING EN BOETE

–Bekering van het hart. –Werken van boetvaardigheid: biecht, versterving, aalmoezen geven. –Vasten, een tijd om dichter bij God te komen.

1.1 We staan aan het begin van de vasten, een tijd van boete en innerlijke vernieuwing om ons goed op het Paasfeest te kunnen voorbereiden. De liturgie van de Kerk spoort ons onophoudelijk aan onze zielen te zuiveren en opnieuw te beginnen.

*Maar ook nu nog luidt de godsspraak van Jahwe: ‘Keert tot Mij terug, van ganser harte, met vasten, met geweent, en met rouwklacht. Scheurt uw hart en niet uw kleren, keert terug tot Jahwe, uw God, want genadig is Hij en barmhartig...’*¹ Zo lezen wij in de eerste lezing van de Mis van vandaag. Als de priester dan as op ons hoofd doet, herinnert hij ons aan de woorden van Genesis, na de zondeval.

*Memento homo, quia pulvis es..., mens gedenk dat gij stof zijt en tot stof zult wederkeren.*² Gedenk... Ondanks deze herinnering vergeten wij soms dat wij zonder God niets zijn. «Dat hoopje as, in een schaal terzijde van het altaar op Aswoensdag, is alles wat er van ons overblijft, van de grootheid van de mens. Daarmee geeft de Kerk ons een merkteken, als het ware met onze eigen substantie.»⁴

God wil dat we ons losmaken van de dingen der aarde en naar Hem teruggaan. Hij wil dat wij de zonde, waardoor we oud worden en sterven, achterlaten en terugkeren naar de bron van leven en vreugde. «Jezus Christus zelf is de aller-mooiste genade van de hele vasten. Hij geeft zichzelf aan ons in al de prachtige eenvoud van het evangelie.»⁵

Onze harten naar God wenden, bekeerd worden, betekent dat we bereid moeten zijn alle middelen te gebruiken om te leven zoals Hij verwacht dat we leven. Wij moeten volstrekt eerlijk zijn tegenover onszelf. Wij moeten proberen geen *twee heren te dienen*.⁶ Wij moeten God beminnen met geheel ons hart, met heel onze ziel, en iedere bewuste zonde in ons leven uit de weg gaan. Ieder van ons moet dat doen, wat zijn persoonlijke omstandigheden met betrekking tot werk, gezondheid, gezin, leeftijd enz. ook zijn.

Jezus zoekt in ons naar een berouwvol hart, een hart dat zijn zwakte en zonden erkent en bereid is zich daarvan te ontdoen. *Dan zult ge terugdenken aan uw slecht gedrag en uw boze daden...*⁷ God verwacht van ons een echt berouw over onze zonden dat we openlijk zullen tonen, met name door te gaan biechten, en door kleine verstervingen en boetes te doen uit liefde. «Voor ons betekent bekering streven naar Gods vergiffenis en sterkte door het sacrament van de biecht. Dat is de manier om opnieuw te beginnen en iedere dag beter te zijn.»⁸ Om ons berouw aan te moedigen leest de Kerk in de liturgie van vandaag de psalm waarin koning David uiting gaf aan zijn boetvaardigheid, de woorden waarin zoveel heiligen God om vergeving gesmeekt hebben. Het kan ons ook helpen in deze momenten van overweging te bidden: *God ontferm U over mij in uw barmhartigheid, delg mijn zondigheid in uw erbarmen. Was mijn schuld volkomen van mij af*, zeggen we tot Jezus. *Reinig mij van al mijn zonden. Ik erken dat ik misdreven heb, altijd heb ik mijn vergrijp voor ogen. Jegens U alleen heb ik gezondigd... Schep in mij een zuiver hart, mijn God, geef mij een vastberaden geest. Wil mij niet verstoten van uw aanschijn, neem uw heilige Geest niet van mij weg. Geef mij weer de weelde van uw zegen, maak mij sterk in edelmoedigheid. Dan zal ik de dwalenden uw wegen leren, alle schuldigen terugvoeren tot U.*⁹

God zal luisteren wanneer we vandaag als een schietgebed herhalen: *schep in mij een zuiver hart en geef mij een vastberaden geest.*

1.2 Echte bekering blijkt uit ons gedrag. Het verlangen ons te beteren dient te blijken uit ons werk of onze studie. We laten het zien door de wijze waarop we ons gedragen tegen-

over andere leden van ons gezin; door in de loop van de dag kleine verstervingen die het leven voor de mensen om ons heen aangenamer maken, aan God op te offeren en ervoor te zorgen dat we in ons werk efficiënter zijn. We kunnen het ook laten zien door ons zorgvuldig op de biecht voor te bereiden en vaak te gaan biechten.

God vraagt vandaag van ons nog een heel bijzondere versterving, die we blijmoedig opdragen: vasten en onthouding waardoor «de geest gesterkt wordt, zoals het lichaam en het genot versterven. Onze ziel wordt erdoor tot God verheven. Vasten en onthouding verlossen ons van de begeerte door ons de kracht te geven te overwinnen en onze verkeerde hartstochten te doden, en zij brengen ons hart in de gesteldheid, dat het niets anders meer verlangt dan God te behagen in alles.»¹⁰

In de vasten vraagt de Kerk deze tekenen van boetvaardigheid – onthouding voor allen die hun veertiende levensjaar hebben voltooid, vasten voor allen die meerderjarig zijn tot aan het begin van het zestigste levensjaar – die ons dichter bij God brengen en een bijzondere vreugde aan de ziel verschaffen. Zij vraagt ook edelmoedig te zijn in het geven van aalmoezen. Dat zouden we moeten doen met een dankbaar hart, met het verlangen iemand die het nodig heeft te troosten of, ieder naar eigen vermogen, een of ander apostolaatswerk ten bate van de zielen te steunen. «Alle christenen kunnen aalmoezen geven – niet alleen de rijke en machtige, maar ook diegenen die slechts in bescheiden welstand verkeren, en zelfs de armen. Op deze wijze zijn mensen, die niet gelijk zijn in hun mogelijkheden aalmoezen te geven, gelijk in de liefde en genegenheid waarmee ze kunnen geven.»¹¹

Onthechting van de stoffelijke goederen, versterving en onthouding zuiveren ons van onze zonden en helpen ons God te vinden in het leven van alledag. Want «wie God zoekt, en vast blijft houden aan zijn eigen zin en tegenzin, zal Hem nooit vinden.»¹² Onze dagelijkse verplichtingen zijn de eerste bron voor verstervingen: orde, punctualiteit bij het beginnen van het werk, concentratie en intensiteit en diepgang enzovoort. In het contact met anderen vinden we de gelegenheid onze zelfzucht aan te pakken en kunnen we eraan meewerken dat er een aangenamer sfeer om ons heen ontstaat. «En de beste

versterving is die, welke steunt op kleine details in de loop van de dag, en het opneemt tegen de begeerlijkheid van het vlees, de begeerlijkheid der ogen en tegen de hoogmoed. Dat zijn verstervingen die niet ànderen kastijden, maar waardoor wij fijngevoeliger worden, met meer begrip en openheid tegenover iedereen. U bent niet verstorven als u lichtgeraakt bent, als u alleen maar naar uw egoïsme luistert, als u uw wil aan anderen oplegt, als u geen afstand kunt doen van het overbodige en soms zelfs van het noodzakelijke, als u het hoofd laat hangen wanneer de dingen niet lopen zoals u bedoeld had.

Maar u bent wél verstorven als u *alles voor allen bent geworden om met alle middelen enigen te redden* (1 Kor 9,22).¹³ Het is goed een bepaald plan van verstervingen op te stellen om aan God te offeren tijdens deze vasten.

1.3 We kunnen deze dag niet laten passeren zonder in onze ziel een diep en werkzaam verlangen op te wekken tot terugkeer, zoals de Verloren Zoon, om dichter bij God te zijn. In de tweede lezing van de Mis van vandaag zegt de heilige Paulus ons, dat dit een voortreffelijke gelegenheid is om onze bekering op gang te helpen. *Wij sporen u aan: zorgt dat ge zijn genade niet tevergeefs ontvangt. Hij zegt immers: Op de gunstige tijd heb Ik u verhoord, op de dag van het heil ben Ik u te hulp gekomen.*¹⁴ God zegt opnieuw tot ieder van ons, in het diepste van ons hart: *Kom terug naar Mij, kom met je hele hart.*

In de vasten wordt dit 'opnieuw beginnen in Christus' geholpen door een bijzondere genade van God die eigen is aan de liturgische periode die zojuist begonnen is. Daardoor is de vastenboodschap vervuld van vreugde en hoop, ook al is het een boodschap van boetvaardigheid en versterving.

«Als iemand van ons zich bewust wordt dat hij bedroefd is, moet hij denken: 'Het komt omdat ik niet dicht genoeg bij Christus ben...'. Als iemand van ons in zich de neiging tot, bij voorbeeld, zwartgalligheid of kwade zin herkent, moet hij hetzelfde overdenken. Als hij de schuld geeft aan dingen om hem heen, is hij ver van zijn doel, hij staat dan de verkeerde kant op te kijken.»¹⁴ Soms kan het gebeuren dat een bepaalde apathie of geestelijke moeheid veroorzaakt wordt door vermoeidheid of ziekte... maar vaker komt ze voort uit een gebrek

aan edelmoedigheid bij het doen van wat God ons vraagt te doen, van een in de praktijk te zwakke strijd om onze zinnen te versterven, van een gebrek aan zorg om andere mensen; kortom de oorzaak ervan is lauwheid.

Als we dicht bij Christus blijven, zullen we altijd het hulpmiddel vinden tegen onze mogelijke lauwheid en de krachten om die gebreken te overwinnen die anders onoverkoombaar zouden zijn. «Als iemand zegt: het schijnt dat ik onverbeterlijk traag ben; ik ben niet vasthoudend genoeg; het lijkt wel, of ik niet in staat ben de dingen af te maken die ik begin, zou hij vanaf dat moment moeten denken: ik ben niet dicht genoeg bij Christus. Dit is de reden waarom we, als we in ons leven iets ontdekken als een fout, of een zwakte, [...] we onmiddellijk onze toevlucht moeten nemen tot dit soort intiem en rechtstreeks onderzoek: het lijkt erop, dat ik geen volhouder ben: ik ben niet dicht bij Christus. Ik ben niet aardig: ik ben niet dicht bij Christus.[...] En dan zegt Christus: vooruit! Draai je om, kom terug naar Mij met geheel je hart! [...] Voor ieder van ons is het tijd te erkennen dat hij gedreven wordt door Jezus Christus. Diegenen van ons die soms de neiging voelen zich te verzetten tegen dit gegeven, moeten weten dat nu het moment gekomen is. Wie onder ons pessimistisch is en denkt dat er geen remedie is voor onze fouten, moet weten dat nu het ogenblik gekomen is. Het is het begin van de vasten. Laten we de vasten beschouwen als een tijd van verandering en hoop.»¹⁶

–1. Joël 2,12-13. –2. *Romeins Missaal*, Aswoensdag. –3. Vgl. *Gen* 3,19. –4. J. LECLERCQ, *En suivant l'année liturgique*. –5. JOHANNES PAULUS II, *Homilie op Aswoensdag*, 28 februari 1979. –6. Vgl. *Mt* 6,24. –7. *Ez* 36,31. –8. JOHANNES PAULUS II, *Brief aan de priesters*, 8 april 1979. –9. Ps 51(50), 1-6a.12-15. –10. H. FRANCISCUS VAN SALES, *Vastenpreek*. –11. H. LEO DE GROTE, uit het *Getijdenboek, tweede lezing voor de donderdag na Aswoensdag*. –12. H. JOHANNES VAN HET KRUIS, *Geestelijk Hooglied*, 1,3. –13. H. JOZEFMARIA ESCRIVÁ, *Als Christus nu langs komt*, n. 9. –14. *2 Kor* 6,1-2. –15. A.G. DORRONSORO, *Tiempo para crear*, bl. 118. –16. *Ibidem*.

DONDERDAG NA ASWOENSDAG

2. HET KRUIS VAN ELKE DAG

–Geen waarlijk christendom zonder het kruis. Het kruis van de Heer, een bron van vrede en vreugde.–Het kruis in de kleine dingen van elke dag.–Tegenvallers opofferen. Kleine details van de versterving.

2.1 Gisteren begon de vasten en het evangelie uit de Mis van vandaag houdt ons voor dat wij, als we Christus willen navolgen, ons eigen kruis moeten dragen. *Maar tot allen sprak Hij: Wie mijn volgeling wil zijn, moet Mij volgen door zichzelf te verloochenen en door elke dag opnieuw zijn kruis op te nemen.*¹

Onze Heer richt zich tot iedereen en spreekt van het kruis van alledag. En deze woorden van Jezus behouden hun volle waarde. Deze woorden zijn gericht tot ieder die Hem volgen wil, want er is niet zoiets als een christendom zonder kruis, speciaal bedoeld voor weke en kleinzielige christenen zonder opofferingsgezindheid. De woorden van de Heer gaan over een voorwaarde die vervuld moet worden, een *conditio sine qua non*. *Wie niet zijn kruis opneemt om Mij te volgen, kan mijn leerling niet zijn.*² «Een christendom waarvan we geprobeerd hebben het kruis van de vrijwillige versterving en boetedoening weg te nemen zogenaamd omdat dat soort dingen overblijfselen zijn van de ‘donkere tijden’ van overleefde Middeleeuwen, die niets te maken hebben met een modern humanisme, zou een christendom zonder kracht zijn, alleen in naam christendom. Het zou de leer van het evangelie niet overeind gehouden hebben en het zou ook niemand ertoe gebracht hebben in Christus’ voetstappen te treden.»³ Het zou een christendom zijn zonder verlossing, zonder Verlosser.

Een van de duidelijkste verschijnselen van het feit dat lauwheid onze ziel is binnengeslopen, is juist het weggelopen voor het kruis, een afkeer van kleine verstervingen, het minachten van alles wat maar in de verste verte lijkt op opoffering en zelfverloochening.

Anderzijds is vluchten voor het kruis het zich afwenden van heiligheid en vreugde. Een van de vruchten voor de verstorven ziel is juist de mogelijkheid in betrekking te staan tot

God en tot de mensen; is een diepe vrede zelfs te midden van rumoer en uitwendige problemen. De persoon die versterving uit de weg gaat, raakt onafwendbaar verstrikt in zijn zinnen en is niet meer in staat tot welke bovennatuurlijke gedachte dan ook.

Er is geen vooruitgang in het innerlijk leven zonder een geest van offervaardigheid en versterving. De heilige Johannes van het Kruis zegt dat, als slechts weinig mensen in een hoge staat van vereniging met God geraken, dat komt doordat zoveel mensen zich niet willen onderwerpen «aan meer droefenis en versterving.»⁴ En diezelfde heilige schrijft: «en als iemand Christus ooit wil bezitten, laat hij dan nooit zoeken zonder het kruis.»⁵

Laten we nooit vergeten dat er een nauwe band is tussen versterving en blijdschap en dat ons hart in gezuiverde staat ootmoediger is, zodat het intiemer kan omgaan met God en met de mensen. «Dit is de grote paradox van het christelijk versterven. Het zou erop lijken, dat het aanvaarden en, sterker nog, het zoeken van het lijden in de praktijk van goede christenen de zieligste en allerberoerdste mensen zouden maken.

»De werkelijkheid is heel anders. Versterving is alleen een bron van ellende als er te veel zelfzucht en een gebrek aan edelmoedigheid en liefde tot God is. Het offer brengt altijd de blijdschap te midden van het lijden, het geluk te weten dat we de wil van God vervullen en een poging doen Hem te beminnen. Goede christenen leven *quasi tristes, semper etiam gaudentes* (2 Kor 6,10), alsof ze treuren, maar ze zijn altijd blij.»⁶

2.2 «Het kruis wacht u *elke dag. Nulla dies sine cruce!* Geen dag zonder kruis: geen dag, of wij moeten ons beladen met het kruis van de Heer en zijn juk op ons nemen [...]. De weg van onze persoonlijke heiliging gaat dagelijks langs het Kruis. Het is geen trieste weg, want Christus zelf helpt ons. Naast Hem is er geen plaats voor treurigheid. *In laetitia, nulla dies sine cruce!*, herhaal ik graag. In onze ziel die overvloeit van vreugde, geen dag zonder Kruis.»⁷

Het kruis van onze Heer dat wij elke dag moeten dragen, is natuurlijk niet het kruis van onze zelfzucht, onze jaloezie, onze luiheid, onze... Het ligt niet in de problemen van onze

‘oude mens’ en onze ongeordende eigenliefde. Dat komt niet van God. Dat leidt niet tot heiligheid.

Het kan gebeuren, dat we het kruis vinden in een groot probleem, in ernstige en pijnlijke ziekte, in een financiële ramp, in de dood van een beminde persoon... «Vergeet dan echter niet, dat het samenzijn met Christus, zeker, wil zeggen, dat we zijn kruis tegenkomen. Als wij onszelf in Gods hand stellen, laat Hij ons regelmatig zorgen, eenzaamheid, tegenstand, laster, smaad en hoongelach ondergaan, zowel innerlijk als uiterlijk. Dat is omdat Hij ons wil vormen naar zijn beeld en gelijkenis. Hij laat zelfs toe, dat we dwazen genoemd worden en voor gek worden aangezien.

»Dat is het moment om de passieve versterving te omhelzen die –misschien verdoken, of juist zonder masker en onbeschaamd– komt, als wij haar het minst verwachten.»⁸ Onze Heer zal ons de kracht geven die we nodig hebben om dat Kruis met zwier te dragen en Hij zal ons vervullen met onvoorstelbare genaden en vruchten. We zullen begrijpen dat God zijn zegeningen op veel manieren verspreidt en zijn vrienden vaak begunstigt door hen te laten delen in zijn kruis en van hen zijn medeverlossers te maken.

Wel, we vinden het kruis van elke dag gewoonlijk in die kleine vervelende dingen die tijdens het werk kunnen voorvallen en die meestal te voorschijn komen door de mensen om ons heen. Het kan iets onverwachts zijn waarmee we rekening hadden moeten houden: het lastige karakter van iemand met wie we moeten omgaan; misschien plannen die op het laatste moment veranderd moeten worden; weerbarstig materiaal, werktuigen die er net als we ze nodig hebben, niet zijn... Ongemak, als gevolg van de kou, warmte, lawaai, onbegrip... Een niet gebruikelijke ongesteldheid die op een bepaalde dag ons werk nadelig beïnvloedt...

Deze dagelijkse tegenslagen moeten we moedig accepteren en in een geest van eerherstel aan God opdragen; zonder ons te beklagen, want zelfbeklag is vaak een teken dat het kruis afgewezen wordt. Deze verstervingen die zich onverwacht voordoen, kunnen ons, als we ze welgemoed aanvaarden, helpen te groeien in de geest van boetvaardigheid die we heel erg nodig hebben, en te groeien in de deugden van geduld, liefde,

begrip: dat wil zeggen in heiligheid. Als we die tegenslagen in de verkeerde mentaliteit zouden ondergaan, zouden ze voor ons een drijfveer kunnen zijn tot opstandigheid, of ongeduld, of ontmoediging. Veel christenen zijn aan het eind van de dag hun vreugde kwijt, niet door tegenslagen, maar omdat ze niet wisten hoe ze de vermoeidheid van het werk of de kleine tegenvallers en frustraties die gedurende de dag opkomen, moesten heiligen. Als we het Kruis –klein of groot– aanvaarden, zullen we vreugde en vrede ontvangen te midden van leed. Door het te aanvaarden verdienen we het eeuwig leven. Het Kruis niet aanvaarden maakt de ziel dwars of inwendig opstandig. Dit komt al snel naar buiten als moedeloosheid of een slecht humeur. «Het dragen van het Kruis is iets groots [...] Het betekent het leven moedig tegemoet treden, zonder zwakte of bekrompenheid. Het betekent dat we de moeilijkheden waaraan we in ons bestaan nooit gebrek zullen hebben, omzetten in morele energie. Het betekent het begrijpen van menselijk verdriet. Het betekent ten slotte werkelijk te weten wat beminnen is.»⁹ De christen die in zijn leven het offer systematisch uit de weg gaat, zal God niet vinden, zal het geluk niet vinden. En hij ontloopt bovendien zijn eigen heiligheid.

2.3 *Als iemand Mij wil volgen, laat hij dan zichzelf vergeten...*

Zoals we het Kruis dat ons, vaak onverwacht, tegemoet komt, aanvaarden, zo moeten we ook andere kleine verstervingen zoeken om de geest van boetvaardigheid die God van ons verlangt, wakker te houden. Voor het boeken van vooruitgang in het innerlijk leven is het een grote steun een aantal kleine verstervingen in het achterhoofd te hebben zonder ze te vergeten, een voorraadjie, vooraf bedacht, zodat we ze elke dag kunnen doen.

Deze verstervingen, willens en wetens uit liefde tot God gezocht, zullen ons een grote steun zijn bij het overwinnen van traagheid, bij het terugdringen van die zelfzucht die ieder moment schijnt te willen losbarsten, bij het intomen van trots enzovoort. Sommige zullen in ons werk van pas komen, omdat ze een goede invloed hebben op punctualiteit, orde, mate van concentratie en de zorg voor gereedschap en uitrusting die we gebruiken. Andere leiden ertoe dat we de naastenliefde beter

beoefenen, vooral ten opzichte van de mensen met wie we leven en werken: weten te glimlachen, ook als we het moeilijk vinden, laten zien dat je anderen apprecieert, hun werk vergemakkelijken, op een aangename manier consideratie met hen hebben, hen dienen in de kleine dingen des levens en nooit ons goede humeur verliezen. Andere verstervingen kunnen ons leiden tot het overwinnen van onze gemakzucht, tot het waken over onze in- en uitwendige zinnen, tot het overwinnen van onze nieuwsgierigheid. We kunnen daarbij denken aan bepaalde verstervingen bij het eten, in het verzorgen van ons uiterlijk enzovoort. Het hoeven geen grote dingen te zijn, maar we hebben ze nodig om de gewoonte aan te kweken ze altijd en uit liefde tot God te doen.

Daar de algemene neiging van de menselijke natuur is, de dingen die moeite kosten uit de weg te gaan, moeten we in deze dingen veeleisend zijn, niet tevreden zijn dus met goede voornemens. Soms zal het nuttig blijken die op te schrijven, zodat we ze bij ons gewetensonderzoek of op andere momenten van de dag even na kunnen gaan om ze niet te vergeten. Laten we er ook aan denken dat de verstervingen die God het liefst ziet, de verstervingen zijn die iets te maken hebben met liefde, met apostolaat en het getrouw vervullen van onze plichten.

Laten we Jezus, als we ons gesprek met Hem beëindigen, zeggen dat we bereid zijn Hem te volgen, met het kruis op de schouders, vandaag, elke dag.

- 1. Lc 9,23. -2. Lc 14,27. -3. J. ORLANDIS, *Ocho bienaventuranzas*, bl. 72. -4. H. JOHANNES VAN HET KRUIS, *Levende vlam van liefde*, II,7. -5. IDEM, *Brief aan pater Juan de Santa Ana*, 23. -6. R.M. DE BALBÍN, *SACRIFICIO Y ALEGRÍA*, Madrid 1975, bl. 123. -7. H. JOZEFMARIA ESCRIVÁ, *Als Christus nu langs komt*, 176. -8. IDEM, *Vrienden van God*, 301. -9. PAULUS VI, *Toespraak*, 24 maart 1967.